

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip, peči-vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirano
pisma se ne sprejemajo • Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Celotni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ljubljanska proračunska razprava

Ko se je pričela ljubljanska proračunska razprava, sta samevala na galeriji dva cela poslušalca in če ne bi tekoni seje prišli na galerijo mestni uslužbenci, bi bila celo silno majhna galerija mestne posvetovalnice mnogo prevelika. Ta prazna galerija je bila jasen dokaz, da se ljubljanski meščan ne zanima za delo občinskega sveta niti takrat, kadar ta določa in sklepa o davkih, ki jih bo moral plačevati ljubljanski prebivalec. To silno nezanimanje ljubljanskega davkoplačevalca za delo občinskega sveta je nad vse žalosten pojav, ki ni samo škodljiv ljubljanskemu davkoplačevalcu samemu, temveč tudi mestni avtonomiji. Zakaj ta je močna le takrat, kadar se more osloneti na podporo vsega prebivalstva in postane brez sile v tistem hipu, ko je ne nosi več živo zanimanje ljudstva. Zato mora biti glavni cilj vsakega svoje odgovornosti zavedajočega se obč. sveta, da z vsemi sredstvi ohrani in po možnosti še poveča zanimanje ljudstva za svoje delo, ker le v tem slučaju bo tudi njegova beseda tako veljavna, kakor bi morala biti.

Vprašanje pa je, kako se sedaj občinski svetovanci te svoje odgovornosti zavedajo in kako skrbje, da se bo v resnici vsak ljubljčan zanimal za njih delo. Da pa se ljudstvo zanima za občino in nje delo, je treba pokazati ljudem v jasni luči cilj, ki ga ima občina. Če bodo ljudje natančno vedeli, kaj vse občina namerava, če bodo poučeni, kako misli vse te namere izvesti, potem se bodo za stvar zanimali, o njej govorili in po svojih močeh skrbeli, da se tudi uresniči. Baš v proračunski razpravi pa se najlažje pokaže ta visoki cilj, ravno proračunska razprava pa more postati najboljša propagandno sredstvo za delo občine. Ali pa se je v večerajšnji proračunski razpravi sploh kaj mislilo na ta namen razprave?

Treba bi bilo javno razložiti program za bodoče proračunsko leto in tudi povedati, v čem je ta program le etapa h končnemu cilju. Govorilo se je n. pr. o 15 milijonskem izdatku občine za regulacijo Ljubljane, niti najmanj pa se ni povedalo, kako se bo ta regulacija izvedla, s katerimi deli se prične in kdaj? Kakor da to ne bi zanimalo ljubljanskega davkoplačevalca. Finančni referent je med drugim dejal, da je ljubljanska občina že skoraj dosegla vrhno mero v najetju posojil. Povedal je nadalje, da so se pogajanja za nova posojila radi neugodnih ponudb bank razbila. Ali ne bi bilo pri tej priliki tudi dobro, da bi povedal, kako misli občina urediti svoje dolgeve in zakaj so se pogajanja z bankami razbila? Iz tega pa sledi še drugo vprašanje, če morda niso občinski dolgovni predragi in če ni mogoče doseči magari s tujimi posojili ugodnejšo obrestno mero!

Tudi govorniki večine so poudarjali, da bodo nove davščine zadele predvsem socialno najsišnejše sloje. Vsi so to obžalovali, a dokaza, da res ni bilo mogoče drugače storiti, ni podal nihče. Pa da bi dobil ljubljanski davkoplačevalec vsaj to prepričanje, da se pri tem težkem stanju financ ne potroši niti en dinar preveč! Nekateri govorniki so tudi konkretno navajali nekatere stvari, kjer bi se dalo prihraniti denar, toda njih kritika ni bila sprejeta dobrohotno. Niti res zadovoljivih pojasnil niso dobili. Kje je vendar odločilen vzrok, da se je tako zelo znižala taksa kinematografom? Zakaj so se oddale vožnje premoga zasebnemu podjetju, če pa že sedaj mestni konji niso bili zaposleni, kakor je bilo treba.

In to silno pomanjkanje spoznanja potrebnosti kritike! Brez kritike vendar ni nobenega napredka, ker samo kritika opozarja na napake. Vendar ne bo nihče trdil, da je občinsko gospodarstvo brez napak, saj so morali celo tisti, ki so glasovali za proračun, priznati, da so se delale in se delajo napake. Vsaka korporacija, ki hoče napredovati, je navezana na dobrohotno kritiko, samo takšna pa se je pojavila na ljubljanski proračunski razpravi, ker kako bi moglo drugače priti do senzacije, da je bil proračun sprejet soglasno! Stvarna kritika pa ima še to dobro stran, da mora nujno poživiti zanimanje za občinsko gospodarstvo in to je nad vse potrebno.

Jasno in nedvomno je pokazala proračunska razprava, da mora občina štediti, silno štediti, če hoče priti do dobrega gospodarstva. Ali se v tem oziru res ne da več storiti, kakor se stori? Ali je pri tako visokem obdačenju konzumentov res treba toliko izdati za reprezentanco. Da je to v interesu tujkega prometa, se sicer lepo sliši, ni pa nič drugega ko

Demisija nemške vlade

Novo vlado sestavi najbrže predsednik centrumove frakcije dr. Brüning

Berlin, 27. marca. n. Potek današnjih pogajanj med strankami je pokazal, da je odstop nemškega kabineta postal neizogiben. Sicer so še opoldne našli neko formulo, o kateri so upali, da bo rešila položaj s tem, da so hoteli dati kabinetu pooblastilo za samostojne odredbe za sanacijo zavarovanja brezposelnosti. Socialni demokrati pa so v nasprotju z nemško ljudsko stranko izjavili, da jim to ne daje nobene zadostne varnosti za podpiranje brezposelnosti potom države. Nato je bila kratka ministrska seja, na kateri se je sklenila demisija. Govori se, da je Hindenburg izjavil, da zahteva od bodočega kanclerskega kandidata, da sestavi novo vlado v 24 urah, ker splošni položaj ne trpi odlaganja. Največ izglede za bodočega kanclerja ima poslanec centruma Brüning. V parlamentarnih krogih se govori o

napadni ministrski listi: državni kancler Brüning, brambeni minister Gröner, minister za prehrano Schiller od nemške narodne stranke, finančni minister Moldenhauer od nemške ljudske stranke, zunanji minister dr. Wirth od centruma, gospodarski minister kak član nemške ljudske stranke, poštni minister Schafle od bavarske ljudske stranke, delovni minister kak član krščansko nacionalne delovne skupnosti, pravosodni minister Guérard, minister za zasedene kraje dr. Wirth od centruma, notranji minister dr. Külz. Ta predlog pa ima pomen samo kot prvi poskus, da pokaže Brüningu linije sestave novega kabineta ter se bo v tem okvirju morda še marsikaj spremenilo, ker je treba, da pristanejo na to tudi skupine, ki so v opoziciji.

Zahvala čehoslovaške republike naši vladi in narodu

Belgrad, 27. marca. AA. Odpravnik poslov čehoslovaške republike dr. Vokač je bil nocoj ob 18.30 sprejet v avdijenci pri Nj. Vel. kralju. Pri tej priliki je dr. Vokač predal Nj. Vel. kralju lastnoročno pismo čehoslovaškega predsednika Masaryka in po njegovem nalogu ter nalogu čehoslovaške vlade izjavil kralju, da so proslave v Jugoslaviji o priliki 80 letnice predsednika g. Masaryka napravile globok vtis na narod in čehoslovaško vlado. Čehoslovaška republika in njen narod ne bosta nikdar pozabila teh manifestacij, ter se zahvaljujeta jugoslovanskemu narodu za nje. Ohranila bosta spomin na te manifestacije kot najboljši in najvidnejši znak bratstva obeh

narodov.

Ob pol 1 opoldne pa je dr. Vokač predsedniku ministrskega sveta in ministru notranjih zadev Petru Živkoviču izročil red Belega leva I. stopnje, ki je največje odlikovanje čehoslovaške države. Ob tej priliki je dr. Vokač imel na ministrskega predsednika kratek nagovor, v katerem je med drugim dejal, da sta »Jugoslavija in Čehoslovaška sicer dve državi, toda ena duša. Oni, ki je prijatelj Jugoslavije, je tudi prijatelj Čehoslovaške.« Predsednik ministrskega sveta se je srčno zahvalil za pozdravne besede ter pozval g. Vokača na kosilo, kateremu je prisostvovalo tudi nekaj ministrov.

Podrobnosti o uspehu Marconija

Eksperiment je plod 14 letnega dela — Val je bil dolg 26,7 metrov
Velikansko navdušenje v Sidneyu

Genova, 27. marca. O čudovitem poskusu Guglielma Marconija, ki je iz Genove užgal 3000 električnih žarnic v Sidneyu, se še poroča:

Marconi je pritisnil na gumb svojega aparata na jahti »Electra« 26. t. m. točno ob 11. uri 3 minute. Ta uspeh je sad 14 letnega dela in razmišljanja. Tozadavne eksperimente je začel Marconi že leta 1916 med svetovno vojno in sicer tudi v Genovi v hotelu, v katerem je takrat stanoval. Leta 1923 je Marconijev aparat bil v bistvu gotov. Eksperiment od srede 26. t. m. je Marconi začel poskušati od začetka februarja tega leta. Aparat je bil izdelan v Angliji in ga je montiral na jahti v Genovi inženir Matthieu. Poizkusi, narejeni v zadnji polovici marca meseca, so že tako uspeli, da ni bilo več nobenega dvoma o popolnem končnem efektu.

Že ob 7 v sredo zjutraj je ogromna množica napolnila obrežje male luke »Duca degli Abruzzi«, blizu jahte, da bi kaj videla ali čula; seveda ni nihče ničesar videl razun par osebe, ki jih je Marconi pustil na krov svoje ladje. Vreme ni bilo lepo in zrak je bil napolnjen mokrote. Delo v pristanišču se ni ustavilo, ker je Marconi izjavil, da tega ni treba.

V kabini sami, kjer se je izvršil eksperiment in kjer so bili zbrani žurnalisti, ki jih je

Marconi pustil na krov, se je izvršil ta-le prizor:

Ob 8. uri, kakor dogovorjeno, je Marconi poklical na svojem aparatu Sidney, in sicer kabinet generalnega direktorja avstralskega Radija, g. Fiska. Ni dobil odgovora, kar ga je osupnilo. Na ponoven klic se je mister Fisk oglasil, rekoč po uvodnih besedah: »Mister Marconi, vaša ura ni točna; prehiteva dve minuti.« Potem je Marconi v angleškem jeziku po svojem radiotelefonu poslal svoj pozdrav Elektro- in Radiorazstavi v Sidneyu. Nato je Marconi, iskreč se od veselja, dejal navzočim: »To je čudež, kar se je zgodilo.« Govor je bil tako razločen, kakor da bi bila govorila dva abonenta v Genovi sami.

Nato sta po istem aparatu pozdravila svoje kolege žurnaliste v Sidneyu navzoča direktorja »United Press« in »Agencije Stefanie«. Slednji, ki ne zna angleško, je pozdravil v italijanskem jeziku. Rekel je samo: »Smo preveč ginjeni, tako da ne morem delj govoriti.« Vsi trije pogovori so bili prenešeni od 8. ure do 8. ure 15 minut, nakar so se žurnalisti poslovili in jih je povabil Marconi na jahto zopet ob 10. uri 45 minut.

Ko so žurnalisti zopet prišli, je Marconi začel zopet pogovor s Sidneyem. Sidney mu je sporočil, da ogromna množica v temi — bilo je

ščine, v skupščini pa se je slepo odobravalo vse, kar so sklenili šefi strank. Bojimo se, da se, čeprav v mnogo manjši meri, pojavlja ta napaka tudi v ljubljanskem občinskem svetu. Zato kličemo: več odločitve v plenumu in manj sklepov v ozkem krogu! Plenum je javna seja, na kateri morajo priti do razločitve tudi vse podrobnosti in potem bo ljubljanski davkoplačevalec o vsem res točno poučen, potem se bo tudi zavedal, da je občinski svet njegov zastop. To zavest pa mora dobiti, če hočemo, da se bo zanimal za občino in njen napredek. To pa je interes nas vseh, ne samo te ali one večine na magistratu.

Slovenska prestolnica je Ljubljana in zato ima tudi posebne dolžnosti. Ena njenih prvih dolžnosti pa je, da je vse njeno gospodarstvo tako v redu, da je njen razvoj tako mogočen, da se je vsak Slovenec spomni le s ponosom. To je najvišji cilj Ljubljane in ta cilj se je v ljubljanski proračunski razpravi pokazal mnogo preslabo. Naj se v bodoče pokaže močnejše!



Dr. Hermann Müller

po avstralskem času nekaj pred osmo uro zvečer — čaka, kako bo Marconi prižgal iz Genove luči. Med tem je predsednik Elektro in Radiodružbe v Sidneyu otvoril z govorom razstavo. Govor se je nekoliko zavlekel. Ob 11. uri 3 minute po evropskem času je prezident v Sidneyu nehaj govoriti.

»Gotovi!«

Marconi v neskončno napeti sekundi pogleda na svoj kronometer, nato gre k tasterju, da prej dogovorjeni znak po radiotelegrafu — pet črt z intervali treh sekund med vsako — in pritisne gumb.

Čudež je bil izvršen! Sidneyska razstava žari v 3000 lučih!

Radiotelegram iz Sidneya pravi:

»Sijajno! Sijajen uspeh! Prisrčne čestitke od vseh! Lahko noč!«

Marconi se v srečnem zamaknjenju smehlja. Navzoči so ginjeni, nemi, vsem blešče v očeh solze radosti in ponosa. Marconi teče v kabino k svoji ženi, markizi Bezzi-Scala, ki leži, ker pričakuje poroda sinčka, da ji sporoči veselo vest. Ko se vrne, postreže gostom z vermutom.

Popoldne so se izvedele vse podrobnosti. Val je bil dolg 26,7 metrov in je naredil neobičajno pot v smeri zapada čez Anuncijsko, Anglijo, Atlantik in Severno Ameriko čez ves Pacifik v Rock Bank Victoria v Avstraliji; odtod je napravil še ostalih 550 milj do Sidneya. Vsega skupaj je napravil pot 18.000 kilometrov. Luči so se užgale skoro v istem momentu, ko je bil sprožen gumb. Dokazano je zdaj brezdvomno, da so kratki valovi neprimerno učinkovitejši od dolgih. Marconi je sam rabil dolge valove do leta 1916, tega leta pa se je prepričal, da so najboljši valovi, ki so krajši od 100 metrov in se pošiljajo v snopih.

Marconi pričakuje te dni sinčka, kar še pomnožuje splošno veselje.

Navdušenje v Sidneyu je bilo velikansko. Predsednikovega otvoritvenega govora skoro nihče ni poslušal. Ko se je naenkrat užgalo 3000 žarnic, je množica izbruhnila v orkanski aplavz in vzklikala od veselja.

Gen. inspektor vsega prometa — umrl

Belgrad, 27. marca. AA. V vojaški bolnici v Belgradu je umrl generalni inspektor vsega prometa Jevrem J. Popović. Rojen je bil 5. aprila 1876. Nižjo in visjo vojaško akademijo je dovršil v Belgradu, višje tehnične študije v inozemstvu. Podporočniški čin je dosegel 2. avgusta 1896. Radi svoje visoke vojaške naobrazbe kot artiljerijski tehnični oficir je kmalu zaslovel kot strokovnjak v vprašanjih oboroževanja in je zato leta 1914, po začasnem upok., postal ponovno merodajen za vsa vprašanja nabav orožja in municije. Zato je bil često delegat naše države v inozemstvu. Njegovo delo v arzenalu v Kragujevcu je znano in priznано v vsej državi. Pri neki eksploziji je bil težko ranjen, izgubil je levo roko in postal invalid. Po upokojitvi leta 1925. je prevzel upravo rečnegega prometa kot načelnik ministrstva. Kmalu je bil imenovan za generalnega inspektorja vsega prometa. Na tem visokem položaju se je izkazal z odličnim znanjem, spretnostjo in moralnimi vrlinami. Njegova zasluga je, da je danes naš promet na dokajšnji višini. Imel je vsa naša odlikovanja, razen tega pa še ruska, italijanska in čehoslovaška.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo vreme bo trajalo dalje, nekoliko hladneje, v južnih Alpah večinoma jasno

Kriza strank v Nemčiji

Razven centra in socialno demokratske stranke se vse nemške politične stranke nahajajo več ali manj v krizi. V strankah vlada najživahnije vrtenje; preosnovne in nove grupacije so na dnevnem redu. Nemško časopisje se že mesece peča s tem pojavom, kateremu visi vzrok v dveh činiteljih: v vprašanih zunanje kakor notranje politike so nemške stranke med seboj silno needine, kar ovira vsako izrazitejšo in plodnosnejšo parlamentarno delo. Strank je namreč zelo mnogo in vsaka skuša uresničiti čim več svojega strankarskega programa. Drugič se pa zelo čuti pomanjkanje jake politične osebnosti, ki bi bila zmožna s svojo veljavo in sposobnostjo premostiti včasih dokaj ozke strankarske zahteve.

Nebrzdano strankarsko tekmovalstvo, zlasti desničarjev — pomislimo samo na sovraštvo med skrajnima desničarjema: med narodnimi socialisti in pa Hugenbergovi nacionalci — silno krepki levičarske elemente v narodu, predvsem komuniste. Kajti gospodarsko stanje nemškega naroda, predvsem nižjih slojev, je prav slabo. Težak položaj, ki ga vsa država po vojni preživlja, se da učinkovito izrabljati v demagoške svrhe, kar pridno delajo komunisti in se pri tem krepe, kar je tem lažje, ker desn. stranke v svoji strankarski razravnosti ne nudijo nobene enotnega odpora in tudi niso zmožne v zadostni meri delati skupno na gospodarskem podvigu dežele.

Mlajša generacija je že več let kazala očitno nezadovoljstvo nad političnim življenjem strank. Toda mladi nikjer prav niso prišli do veljave. Starejši politiki niso bogve kaj upoštevali njihovega mnenja. V poslednjem času pa so se ti »Mladonemci«, kar jih pripada desničarskim krogom, organizirali in izdali proglas za osnivanje nove politične stranke, ki bi bila nekakšna narodna zveza desničarskih elementov v Nemčiji. Njen program je z. l. ljudski. Glavne točke obsegajo: boj marksizmu, plutokraciji in vsemu, kar je nasprotno socialni pravici. To naj bi bila velika desničarska stranka socialne obnove. Proglas je podpisalo 600 uglednih zastopnikov iz vseh vrst meščanstva.

Program teh »Mladonemcev« je v marsičem sličen programu disidentov, ki so se pred par meseci ločili od Hugenberga. Tudi ti ljudski konservativci poudarjajo potrebo socialne obnove, vendar pa se nekoliko bolj naslanjajo na industrijske kroge. V programu »Mladonemcev« pa je ostro poudarjena tendenca proti plutokraciji in interesni politiki obstoječih strank. Kljub temu pa piše voditelj Bavarske ljudske stranke dr. Held v »Regensburger Anzeiger«, da ni izključeno, da bo nova stranka iskala tesnejših stikov ravno z Hugenbergovimi disidenti.

Pokreta »Mladonemcev«, kakor je zaenkrat programatičnega in izključno bojnega značaja, se ne sme podcenjevati. V vseh strankah desnice utegne najti živahnega odmeva, zlasti, ker obstoja resno teževanje po koncentraciji raznih desničarskih frakcij. Saj nekaj podobnega že dalje časa poizkuša tudi nemška ljudska stranka (protestantovska), oziroma njen eksponent poslanec Mittelmann, ki bi rad osnoval veliko meščansko stranko, v kateri naj bi bili zastopani vsi desničarji, razven skrajnih nacionalistov. Centrum je dosedaj vse take vabe odločno odklanjal. Upravičeno poudarja, da je njegov program široko ljudski in da se na centurmski program morejo združiti t. i. oni, ki so proti marksizmu in proti plutokraciji, kakor vsi, ki so dobre volje in se bore za socialno obnovo med narodom. Nova stranka sredine bi bila mehanci: tvorba (sestavljali bi jo Hugenbergovi disideri, demokrati, nemška ljudska stranka, gospodarske stranke in eventuelno centrum ter Bavarska ljudska stranka), stvorjena s silo, ki bi ne imela za seboj nobene organske družbe. Zato ni upati, da bi tako hitro prišlo do take pregrupacije političnih sil, vendar je že stremljenje samo dovolj značilno. Zaenkrat se za tako desničarsko kombinacijo najbolj ogrevajo Hugenbergovi disidenti, ker bi dobili radi nekoliko več političnega zaledja in pa demokrati ter nemška ljudska stranka, ki se čutita ogrožene od raznih gospodarskih strank. Zlasti demokrati izgubljajo na terenu, odkar ni več Stresemanna.

Vzhodne reparacije

Pariz, 27. marca. AA. Komisija za vzhodne reparacije je odredila plenarno sejo za 31. t. m. pod predsedstvom g. Loucheurja.

Hud potres na Liparskih otokih

Milan, 27. marca. n. Na Eolskih ali Liparskih otokih Filicuti in Alicuti, severno od Sicilije, je bil večeraj hud potres. Prebivalstvo je prestrašeno zbežalo na prosto in se potem ni moglo več vrniti v svoje hiše, ker je večina ulic bila popolnoma zasuta z razvalinami. Največ je trpel kraj Picorini, kjer so skoro vse hiše tako poškodovane, da bivanje v njih ni več mogoče. Do sedaj se še ne poroča o nobenih smrtnih žrtvah, pač pa je bilo več oseb ranjenih. Tudi na otoku Lipari, kjer žive politični priganjenci, so čutili potres, vendar tam ni bilo veliko škoda. Italijanska vlada je iz Messine poslala vojaške čete in milico, da pomagajo ponesrečenecem.

Ital. prestolonaslednik zbolel

Torin, 27. marca. AA. Italijanski prestolonaslednik je obolen na nalezljivi bolezen, ki si jo je nalezil pri obisku bolnikov. Bolezen se razvija redoma in ni povoda za komplikacije.

Pred sklenitvijo sredozemskega pakta

London, 27. marca. Po predlogu Amerike, naj bi se sklenil, da se omogoči redukcija pomorskega oboroževanja, pakt vseh pet pomorskih velisil, katerega bi se Amerika udeležila brez vojaških obveznosti za slučaj kakšnega konflikta, pač pa z moralno podporo napadenemu — so razprave na londonski konferenci stopile v drug štadij, ki obeta pozitiven uspeh. Ker je namreč Francija pripravljena prilagoditi svoje morske sile zahtevam ostalih velisil, ako se obenem sklene pakt med državami ob Sredozemskem morju, se zdaj razpravlja tudi o tem

paktu, tako da bi se problem razorožitve rešil po istočasni sklenitvi dveh, večalimanj dopolnjujočih se mednarodnih varnostnih paktov. Na današnji enourni seji delegacijskih šefov je sporočil MacDonald, da so se začeli direktni angleško-italijanski in angleško-francoski razgovori o političnih problemih za sklenitev sredozemskega pakta. Sklenili so, da bo v petek 4. aprila plenarna seja, na kateri bodo poročevalci poročali o napredku, ki se je med tem dosegel med posameznimi člani delegacij. Seveda so težkoče še vedno precejšnje.

Zaupnica Tardieujevi vladi

Debata o Youngovem načrtu — Briand se ognil debati

Pariz, 27. marca. n. Dejstvo, da se je Briand kot tvorec nove ureditve reparacij in političnih dogovorov z Nemčijo, ki so s tem v zvezi, izognil tozadnji debati v francoski poslanski zbornici, je povzročilo precejšnje začudenje, ki se je v zbornici pokazalo v tem, da so radikalni socialisti predlagali, naj se razprava odgodi do vrnitve zunanjega ministra. Na hodičkih se je trdilo, da sta imela pred odpotovanjem Tardieu in Briand zelo živahen razgovor glede tolmačenja besedila haaskega dogovora in glede sankcij. Briand je bil mnenja, da je Francija celo v primeru, da bi haaske razsodišče ugotovilo kršitev Nemčije, bila vezana na mednarodne pogodbe, ki so se med tem časom sklenile, in posebno na Kellogovo pogodbo, in da bi bila torej v tem smislu upravičena samo do gospodarskih in finančnih sankcij, dočim je Tardieu vztrajal pri tem, da velja slej ko prej čl. 430 Versajske mirovne pogodbe, tako da bi Francija v danem primeru lahko tudi zopet zasedla Porenje, ne da bi mogla videti Nemčija v tem sovražno dejanje.

Na današnji seji poslanske zbornice je stavil poslanec Marin od skrajne desnice predlog, da se debata odgodi. Marin je najostreje kritiziral Youngov načrt. Posebno je označil predčasno izpraznitev Porenja za absolutno indiskutabel, ker se Francija s tem oropa edinega materialnega jamstva, ki ga ima danes še za zavarovanje reparacij in popolno izpolnitev mirovne pogodbe po Nemčiji. O tem je prišlo do ostre razprave med radikali in ministrskim predsednikom, ki se je končala s tem, da je Tardieu potom zaupnice zahteval odklonitev Marinovega predloga. Zbornica je izrekla Tardieuju zaupnico z veliko večino pri enostavnem glasovanju.

Pariz, 27. marca. n. Senat je danes dopolne po velikih težkočah dovolil kredite za nove ministre in državne podtajnike Tardieujevega kabineta. Pri glasovanju je dobil Tardieu majhno večino 21 glasov. Glasovalo je 145 poslancev za, 124 proti, dočim se je 40 poslancev odtgnilo glasovanju.

Pilsudskijev brat sestavi vlado

Varšava, 27. marca. AA. »Pate poroča: Poslanec Jospil Pilsudski, brat maršala Pilsudskega, ki je poverjen s sestavo nove vlade, je imel večeraj sestanek s predsednikom sejma in senata ter s predsednikom vladnih skupin Slavekom. Danes se bo sestal z ostalimi voditelji. Politični krogi verujejo, da bo poslanec Pilsudski predložil listo svoje vlade predsedniku republike jutri v petek.

Belgrad, 27. marca. k. Poljski poslanik

Babinski je po svoji vrnitvi iz Varšave, kjer je bival del časa, dal uredniku »Pravde« daljšo izjavo. V njej najprej govori o vladni krizi in pravi, da se na vladne krize ne sme gledati tako, kakor da bi šlo za spremembo načelne politične smeri. Pravi vodja in predsednik vsake vlade je na Poljskem od 1. 1926. maršal Pilsudski, nesporni voditelj naroda. Vsaka sprememba v vladi je čisto efemernega značaja.

Gandi oznanja enakopravnost kast

Krvavi boji med bramani in parijami

Bombay, 27. marca. n. Gandi je začel na svoji poti v Džalapur pridigovati enakopravnost najnižjih kast z višjimi, kar povzroča novo komplikacijo položaja v Indiji. Prav za prav gre za one, ki sploh ne pripadajo nobeni kasti in katerih se nihče ne sme dotakniti, da se ne omadežuje. To so tako zvali »nedotakljivi«, ki se smatrajo za najnižja bitja na svetu, dočim so krave svete. Ti nesrečneži živijo izven selišč v džunglah, v gozdovih ali v gorah v neizrečni bedi in zapuščeniosti. V Jambusoru pa je Gandi šel med »nedotakljive«, ki so poslušali njegov govor oddeljeni od ostale množice, in je enega od njih objel ter poljubil. Nato je množico pozval, da sprejme »nedotakljive« kot svoje brate. »Nedotakljivi« so izjavili, da se hočejo pridružiti pasivnemu uporu, ki se bo začel 7. aprila na dan rojstva boga Rama.

V Bombayu samem je gibanje »nedotakljivih« povzročilo že resne nemire. V templu boga Višnu je bila te dni napovedana svečanost, ki so se je imele udeležiti najvišje kaste. Knezi in bramani so prišli k malikoslужju v spremstvu mnogih slug s sulicami in banderi. V tem hipu je nekako tisoč »nedotakljivih« hotelo vdreti skupaj z dostojanstveniki v tem-

pel, kar je nekaj dozdaj nezasiščenega in se ni še nikoli zgodilo. Sluge so se zapletli v boj z »nedotakljivimi«, da preprečijo to strašno »bogokrunstvo«. V spopadu je bilo okoli dvajset oseb deloma ubitih deloma ranjenih. Morala je priti policija, ki je s pendreki ločila brahmance od »nedotakljivih«, katere so potisnili stran od templja. Manifestacije »nedotakljivih« so potem trajale še dalje.

Ti najnovejši konflikti so voda na mlin angleške oblasti, ki ne podvzema ničesar, da bi Gandija ustavila ali celo aretirala. Edino, kar je podkralj podvzel, je, da sledi Gandijevega pohoda nekaj avtomobilov s policijskimi uradniki, ki vse govore in dogodke beležijo, sicer se pa zadržijo čisto pasivno. Vendar pa splošno prevladuje mnenje, da bo vlada dala Gandija zapreti in njegovo spremstvo razgnati, čim bi se lotil izdelovanja soli v državnih solinah v Džalupuru, ker so že zbrane močne varnostne čete.

V Bombayu traja štrajk železničarjev dalje. Uprava dela s štrajkbreherji. Prišlo je do zopetnih hudih izgrediv, ki jih je policija zadušila po enournem boju. Železničarji zahtevajo zvišanje plač, če ne, grozijo z akcijo v masah na dan rojstva boga Rama 7. aprila.

Stalin ubit?

Dunaj, 27. marca. AA. »Der Tag« ponovno prinaša vest iz Vilne, da je v Moskvi pred stariim Kremliem nek vojak na straži s puško ubil Stalina. (Ta vest dosedaj še ni potrjena, tako da jo je treba sprejeti z veliko rezervno. — Opomba ured.)

Spremembe v madjarski vladi

Budimpešta, 27. marca. r. V političnih krogih se mnogo govori o spremembah v vladi. Pričakuje se, da bo finančni minister dr. Weckerle podal ostavko in da pride na njegovo mesto baron Koranyi, ki je predsednik Osrednjega finančnega zavoda in šef madjarske delegacije za vzhodno reparacijsko vprašanje v Parizu. Verjetno pa je, da Koranyi finančnega ministrstva ne bo prevzel, zato prihaja kot drugi v poštev glavni ravnatelj kmetijskega kreditnega zavoda Kos. Pričakuje se tudi, da bo odstopil kmetijski minister Ivan Mayer.

Rim, 27. marca. AA. Papež je sprejel v posebni avdienci ogrskega nadvojvodo Josipa z njegovo soprogo in hčerko.

Pariz, 27. marca. AA. V senatu je bil soglasno sprejet načrt zakona o otvoritvi kredita 1 milijarde za poplavljenec v južni Franciji.

Kutjepora odpeljali na »Spartaku«

Pariz, 27. marca. AA. »Journale« poroča iz Berlina: Visoka osebnost, ki se bavi z afero generala Kutjepova, je izjavila, da merodajna mesta v Nemčiji že davno vedo, da so Kutjepova po ugrabitvi v Parizu prepeljali v Normandijo. Tu ga je prevzel sovjetski parnik »Spartakus«, ki je imel enodneвно zakasnitev. Po prihodu v pristanišče kapetan sovjetske ladje navzlic stroгим predpisom ni hotel povedati dozdevne havarije, kar bi opravičevalo zakasnitev. Razlog je očitno. »Spartakus« je pristal v Normandiji, da počaka na generala Kutjepova. Sovjetski parnik je generala Kutjepova odotod prepeljal v Kronštad. Tu so ga prevzele ruske oblasti in odvedle v Moskvo, kjer so ga utaknile v prošlulo »Lubjanko«. Ko je nekaj inozemskih novinarjev izvedelo za prihod generala Kutjepova v Moskvo, so jim sovjetska oblastva dovolila, da ga obiščejo. Medtem pa so sovjetska oblastva ponovno prepeljala Kutjepova v drug kraj in to v Vladimirsko gubernijo.

Pac.lli — radišup-ik bazilike sv. Petra

Rim, 27. marca. n. Papež Pij XI. je imenoval kardinala državnega tajnika Pacelijja za nadžupnika patriarhalne bazilike sv. Petra.

Zakon o organizaciji zun. ministrstva

Belgrad, 27. marca. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in proglasil zakon o ureditvi ministrstva za zunanje zadeve ter diplomatskih in konzularnih predstavništev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu. Po tem zakonu imamo 21 poslanikov, 12 generalnih konzulov, 12 konzulov, 34 tajnikov in 24 vicekonzulov.

Pred kongresom naših združnikov

Belgrad, 27. marca. AA. Glavna zadruga za poljedelski kredit bo imela svoj letošnji kongres v Belgradu v veliki dvorani novega učilišča dne 31. marca. Ker združuje ta organizacija nad 12.000 krajevnih zadrug iz vseh krajev naše domovine z nad 100.000 člani, bo letošnji kongres lepa manifestacija našega združnega življenja in delovanja. Nadalje je treba naglasiti pomen tega kongresa za privzgojo in poglobitev nacionalne zavesti ter zavesti državnega in narodnega edinstva v širokih krogih našega kmečkega prebivalstva, ker se bodo tega kongresa udeležili zastopniki kmečkega prebivalstva iz vseh krajev naše domovine. Poleg poslov o glavni zadruzi se bo kongres letos bavil s temi gospodarskimi vprašanji:

Zavarovanje proti boleznim in poškodbam na kulturnih rastlinah, način in organizacija pobiranja teh bolezni, pospeševanje narodnega zdravlja, perutinarstvo in živinoreja na malih posestvih.

Zakon o bernski konvenciji proglašen

Belgrad, 27. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja, na predlog zastopnika ministra zunanjih zadev, ministra pravde in ministra prosvete ter po zaščitanju predsednika ministrskega sveta je podpisan in proglašen zakon o bernski konvenciji, o zaščiti književnih del, kot je bila izpopolnjena v Berlinu z dopolnitvami, sprejetimi v Bernu.

Uredba denarnih nakaznic in nakaznic za priporočene pošiljke v inozemstvo

Belgrad, 27. marca. AA. Počeniši s 1. aprilom 1930 se pri naših poštah uvedejo uradne poštne denarne nakaznice in nakaznice za priporočene pošiljke v inozemstvo. Od tega dne bo ta služba uvedena samo v prometu med našo državo in Francijo, Nemčijo, Avstrijo in Češkoslovaško, postopoma pa se bo v kratkem razširila tudi na ostale evropske države. Na posamezno denarno nakaznico se more plačati največ 3000 Din, in sicer za Francijo v francoskih frankih, za Nemčijo v nemških markah, za Avstrijo v avstrijskih šilingih in za Češkoslovaško v češkoslovaških kronah. Za te države bo vrednost denarnih nakaznic izražena v dinarjih. Pri vplačevanju denarnih nakaznic tuji valuti se bo računalo po dnevnem tečaju belgrajske borze z agiom enega odstotka. Nakazniška pristojbina bo do 100 Din 3 Din, do 200 Din 3.50, 300 do 400 Din 4.50, 400 do 500 Din 5 Din; za vsakih nadaljnjih 100 Din ali delj te vrednosti do najvišjega iznosa 3000 Din po 1.50 Din.

Zagreb, 27. marca. r. Od 5. do 7. aprila se vrši v prostorih zagrebske borze vinska razstava, ki jo priredi zveza hrvatskih vinogradnikov. Razstavaljci morajo poslati na razstavo po tri steklenice 7 del do 1. aprila. V teku razstave bodo strokovnjaki imeli predavanja o predmetih, ki se tičejo interesov naših vinogradnikov.

Belgrad, 27. marca. AA. Za šefa oddelka za nadzorstvo proge v Karlovcu je imenovan pri direkciji državnih železnic v Zagrebu inž. Viktor Roset.

Zagreb, 27. marca. r. Prihodnjo nedeljo pride v Zagreb ugledni švicarski profesor dr. Wetter Arbenz iz Zürich, ki je predsednik jugoslovansko-švicarskega društva v Zürichu in je velik prijatelj Jugoslovancov.

Zagreb, 27. marca. r. Po uspešnih gostovanjih opernega pevača Cvejića v Brnu je brnški narodni divadlo podpisal pogodbo s Cvejićem za angažment. Obenem je angažirana tudi njegova soproga.

Štrivnostno letalo

Pariz, 27. marca. n. Čuvaj na svetilniku bretonskega otoka Quesant poroča brezlično, da je poznano letalo z največjo hitrostjo letelo v južno-zapadni smeri na široko morje. Nekoliko ur pozneje je brezlično javil angleški parnik »Shamrock«, da je opazil letalo na 46 stopinj 16 minut severne širine in 5 stopinj 15 minut zapadne dolžine. V pariških letalskih krogih se domneva, da je nekdo na lahkomiseln način izvršil poskus poleta preko Oceana.

Čuden samoumor

Munkač, 27. marca. n. Pri vasi Kiselovo so v gozdu našli obesenega gozdnega delavca Pavlika. Pavlik je bil prej zelo vesel človek, radi družinskih razmer pa je postal zamišljen. Začele so se širiti vesti, da ga je obsedel hudič, kar je končno Pavlik sam verjel. Ponujal je celo nekemu duhovniku denar, da bi hudiča izgnal. Končno pa se je obesil. Kmetje so se branili pokopati truplo, tako da so morali orožniki nesti truplo na pokopališče.

Predavanje Bogoslovne akademije

Saoči je imel prof. dr. Fabijan pred številnim občinstvom predavanje o predmetu »Dogma in življenje«. Predavatelj je razložil, kako je dogma po svojem bistvu nekaj življenjskega, ker je izraz in odsev božjega spoznanja in odkriva svet naravnemu umu nedostopne božje resničnosti, življenja ter delovanja. Po svojem notranjem smotru pa je dogma zopet usmerjena, da človekovo življenje usmerja, ga usmerja in v višjo enotnost vodi. Poudaril je funkcijo dogme za individualno in občestveno življenje.

V drugem delu je g. predavatelj govoril o katolički ideji humaniteta, kakor jo dajo dogme o človeku in človeštvu in poudaril njeno teocentrično usmerjenost nasproti naturalistični humaniteti in humanitetnemu idealu. Po krščanskem prepričanju je bistrvena zveza med ljubeznijo do bližnjega in do Boga. V zadnjem delu pa je pokazal na živi vzor prave človečnosti — Kristusa, Boga-človeka. Navno življenje kristjana je tako hoja za Kristusom.

Prihodnji četrtak predava prof. Ehrlich o predmetu »Cudež in njegove polvorbe«.